

लिपिक-टंकलेखक या पदासाठी मराठी /इंग्रजी
टंकलेखन प्रमाणपत्र धारण करणेबाबत.....

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एसआरव्ही २०२३/प्र.क्र.१/कार्यासन १२

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
तारीख: १२ जानेवारी, २०२३

वाचा :-

- १) सामान्य प्रशासन विभाग, शासन अधिसूचना क्र. आरटीआर २०१४/प्र.क्र.३५५/१२, दि.०६.०६.२०१७
- २) सामान्य प्रशासन विभाग, शासन अधिसूचना क्र. टंलेप्र -१०८१/प्र.क्र.३४४/वीस-ब, दि.०६.०५.१९९१

प्रस्तावना :-

राज्य शासकीय कार्यालयातील लिपिक-टंकलेखक या पदाचे सेवाप्रवेश नियम संदर्भाधिन क्र.१ च्या अधिसूचने अन्वये प्रसिध्द करण्यात आले आहेत. सदर सेवाप्रवेश नियमात लिपिक-टंकलेखक पदासाठी मराठी टंकलेखनाचे किमान ३० शब्द प्रति मिनिट वेगमर्यादेचे किंवा इंग्रजी टंकलेखनाचे किमान ४० शब्द प्रति मिनिट वेगमर्यादेचे प्रमाणपत्र धारण करणे ही तांत्रिक अर्हता नमूद करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार पदभरती करीत असताना गुणवत्तेनुसार मराठी किंवा इंग्रजी टंकलेखन प्रमाणपत्र धारण करणा-या उमेदवाराची शासनाच्या लिपिक-टंकलेखक पदावर निवड होते.

महाराष्ट्र शासनाचे कामकाज प्रामुख्याने मराठी भाषेतून होत असल्याने, लिपिक-टंकलेखक या पदावर इंग्रजी टंकलेखन करणाऱ्या उमेदवाराची नियुक्ती झाल्यास, त्याला संदर्भाधिन क्र.२ च्या अधिसूचने अन्वये मराठी टंकलेखन सक्तीचे करण्यात आले आहे. जरी महाराष्ट्र शासनाचे कामकाज प्रामुख्याने मराठी भाषेतून होत असले तरी, काही कार्यालयांमध्ये बहुतांशी कामकाज इंग्रजी भाषेतून पार पाडावे लागते. अशा कार्यालयांत लिपिक-टंकलेखक पदावर नियुक्ती झालेल्या उमेदवाराकडे केवळ मराठी टंकलेखन प्रमाणपत्र असल्यास, इंग्रजी टंकलेखनाच्या कामकाजावर विपरीत परिणाम होतो. सबब, अशा कार्यालयांच्या आवश्यकतेनुसार इंग्रजी टंकलेखन देखील गरजेचे करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

लिपिक-टंकलेखक या पदाच्या सेवाप्रवेश नियमातील तरतुदीनुसार सदर पदावर नियुक्तीसाठी मराठी किंवा इंग्रजी टंकलेखन यापैकी कोणतेही एक प्रमाणपत्र ग्राह्य धरण्यात येत असले तरी, प्रस्तावनेत नमूद पार्श्वभूमीवर लिपिक-टंकलेखक पदावर नियुक्तीनंतर प्रत्यक्ष शासकीय कामकाज पार पाडण्याच्या दृष्टीने, या शासन निर्णयाद्वारे पुढीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

- १) महाराष्ट्र शासनात सर्व कामकाज मराठी भाषेतून करण्यात येते. यास्तव, संदर्भाधिन क्रमांक २ च्या अधिसूचनेनुसार केवळ इंग्रजी टंकलेखन प्रमाणपत्र धारण करणा-या उमेदवाराची लिपिक-टंकलेखक पदावर नियुक्ती झाल्यानंतर, त्याने नियुक्तीच्या दिनांकापासून ४ वर्षांत मराठी टंकलेखनाचे किमान ३० शब्द प्रति मिनिट वेगमर्यादेचे विहित प्रमाणपत्र सादर करणे सक्तीचे आहे. अन्यथा, त्याची वार्षिक वेतनवाढ रोखण्याची तरतूद सदर अधिसूचनेत केली आहे.

२) शासकीय कामकाज मराठी भाषेतून होत असले तरीही काही विशिष्ट कार्यालयांमधील बहुतांश कामकाज इंग्रजी भाषेतून पार पाडावे लागते. (उदा. न्यायालय व न्यायाधिकरणातील सरकारी वकिलांची कार्यालये) यास्तव, केवळ मराठी टंकलेखन प्रमाणपत्र धारण करणा-या उमेदवाराची अशा शासकीय कार्यालयात लिपिक-टंकलेखक या पदावर निवड झाल्यास, त्या उमेदवाराने नियुक्तीच्या दिनांकापासून ४ वर्षांत इंग्रजी टंकलेखनाचे किमान ४० शब्द प्रति मिनिट वेगमर्यादेचे विहित प्रमाणपत्र सादर करणे गरजेचे राहील. अन्यथा, त्याची वार्षिक वेतनवाढ रोखण्यात येईल.

नियुक्ती प्राधिकारी यांनी लिपिक-टंकलेखक पदावर निवड झालेल्या उमेदवाराकडे मराठी/इंग्रजी यापैकी कोणते टंकलेखन प्रमाणपत्र आहे ही बाब तपासून, नियुक्ती आदेशात वरील १ किंवा २ यापैकी आवश्यकतेनुसार योग्य ती तरतूद नमूद करण्याची दक्षता घ्यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०११२१११४०१९४०७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(गीता रा. कुलकर्णी)

उप सचिव (सेवा), महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई,
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. सर्व मा.मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
४. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
५. सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. सर्व मंत्रालयीन विभाग (आस्थापना),(सदर शासन निर्णय आपल्या विभागाच्या अधिपत्याखालील सर्व राज्य शासकीय कार्यालयाच्या निदर्शनास आणावा)
७. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
८. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र, मुंबई.
९. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र, मुंबई,
१०. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र, नागपूर,
११. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र, नागपूर,
१२. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
१३. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
१४. मुख्य लेखापरीक्षक (निवासी लेखे), कोंकण भवन, नवी मुंबई,
१५. सर्व विभागीय आयुक्त (सदर शासन निर्णय आपल्या विभागाच्या अधिपत्याखालील सर्व राज्य शासकीय कार्यालयाच्या निदर्शनास आणावा)
१६. निवडनस्ती.